

Department of Sindhi

Course Title: **Sindhi Uroozi Poetry**

سنڌي عروضي شاعري

Semester: Sixth (6th)

Course Code: 605

Duration: 16 Weeks

Course Facilitator: **Dr. Amir Ali Shah**

Time: 3 Credit Hours

Total Marks: 100

ڪورس جو دائرو (Scope of the Course): ڇهين سيمسٽر جي هن ڪورس ۾ علم عروض ۽ عروضي شاعريءَ جي صنفن، غزل، نظم، مرثيو، مثنوي، رباعي، قصيدو ۽ مسدس جو تعارف، ابتدا ۽ ارتقا ۽ فني گھاڙيٽا پڙهڻ لاءِ سيد ثابت علي شاه، خليفي گل محمد هالائي، غلام محمد شاه گدا، مير عبدالحسين سانگي، مرزا قليچ بيگ، شمس الدين بلبل، حافظ حامد، عبدالله خواب، محمد هاشم مخلص، ليڪراج ڪشنچند 'عزيز' طالب المولا ۽ هوندرراج ڏکاييل جي ڪلام جو تنقيدي اڀياس فني ۽ فڪري حوالي سان ڪرڻو آهي.

ڪورس جا مقصد (Objectives of the Course): هي ڪورس پڙهڻ کان پوءِ شاگرد ان قابل بڻبڻا:

1. شاعري بابت تفصيل سان ڄاڻ حاصل ڪري سگهندا ۽ علم عروض بابت ڄاڻ حاصل ڪري سگهندا.
2. عروضي صنفن جي فني گھاڙيٽن ۽ فڪري موضوعن بابت ڄاڻ حاصل ڪري سگهندا.
3. سنڌي عروضي شاعرن جي سوانح ۽ ادبي خدمتن بابت ڄاڻ حاصل ڪري سگهندا.
4. سنڌي ٻوليءَ جي اساسي شاعري ۽ جديد شاعريءَ جي وچ جي ڪڙي سمجهي سگهندا. جنهن سان سنڌي ٻوليءَ جي ارتقا جي خبر پوندي.
5. سنڌي ٻوليءَ ۾ وسعت ۽ پختگي ايندي، اهي ٻوليءَ کي صحيح لکڻ ۽ پڙهڻ جي حوالي سان ممڪن حد تائين قابل ٿيندا. ان کان علاوه شاگردن جي خيالن ۾ وسعت اچڻ سان گڏ سندن اظهار ۾ پڻ پختگي ۽ ڪشادگي اچي سگهندي.

نصابي ڪتاب:

1. سنڌي شاعري ۾ علم عروضي شيخ ابراهيم خليل مهراڻ اڪيڊمي شڪارپور 2001ع
2. شاعريءَ جون صنفون ظفر عباسي روشني پبليڪيشن، ڪنڊيارو، 1996ع
3. رڻ گجيو راڙو ٿيو (ڪليات سيد ثابت علي شاه) علي محمد چنا ٽنڊو ولي محمد حيدر آباد 2006ع
4. ديوان گل خليفو گل محمد "گل" هالائي مسلم ادبي سوسائٽي، حيدرآباد 1933ع
5. ڪليات گدا غلام محمد شاه گدا سنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1967ع
6. ديوان بلبل شمس الدين بلبل سنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1982ع
7. ديوان قليچ بيگ مرزا قليچ بيگ سنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1950ع
8. ارمان حامد حافظ حامد مسلم پريس ميرپور خاص 1926ع
9. ڪليات سانگي ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ سنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1966ع
10. چپر ۾ چڙيون مخدوم طالب المولا سنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1966ع

Department of Sindhi

هفتو	ستاء	موضوع	ريمارڪس
پهريون هفتو	تعارف	عروضي شاعريءَ جو تعارف	
ٻيو هفتو	علم عروض	بحر، وزن	
ٽيون هفتو	علم عروض	قافيو، رديف	
چوٿون هفتو	سيد ثابت علي شاه	زندگيءَ بابت ڄاڻ	
پنجون هفتو	سيد ثابت علي شاه	مرثيو	
ڇهون هفتو	خليفي گل محمد هالائي وارو	زندگيءَ بابت ڄاڻ ۽ سندس ڪلام جو فني ۽ فڪري اڀياس	
ستون هفتو	غلام محمد شاه گدا	زندگيءَ بابت ڄاڻ ۽ سندس ڪلام جو فني ۽ فڪري اڀياس	
اٺون هفتو	مديتر		
نائون هفتو	مير عبدالحسين سانگي	زندگيءَ بابت ڄاڻ ۽ سندس ڪلام جو فني اڀياس	
ڏهون هفتو	مرزا قليچ بيگ	مرزا قليچ بيگ جي ڪلام جو فڪري اڀياس	
يارهون هفتو	شمس الدين بلبل	زندگيءَ بابت ڄاڻ ۽ سندس ڪلام جو فني اڀياس	
ٻارهون هفتو	حامد حافظ ۽ عبدالله خواب	زندگيءَ بابت ڄاڻ ۽ سندن ڪلام جو فني ۽ فڪري اڀياس	
ٽيروهون هفتو	محمد هاشم مخلص	زندگيءَ بابت ڄاڻ ۽ سندس ڪلام جو فني ۽ فڪري اڀياس	
چوڏهون هفتو	ليڪراچ ڪشنيچند 'عزيز'	زندگيءَ بابت ڄاڻ ۽ سندس ڪلام جو فني ۽ فڪري اڀياس	
پندرهون هفتو	طالب المولا	زندگيءَ بابت ڄاڻ ۽ سندس ڪلام جو فني ۽ فڪري اڀياس	
سورهون هفتو	هوندر اڄ ڏڪايل	زندگيءَ بابت ڄاڻ ۽ سندس ڪلام جو فني ۽ فڪري اڀياس	
سترهون هفتو	امتحان		

➤ Assessment Criteria

Sessional Exams/ Activities in a Semester

Weight %

- Participation in Class Activities 10%
- Assignment/ Research Project 10%
- Quiz/ Test 10%
- Mid-Term 30%
- Final Exam of the Course 40%

Department of Sindhi

مددي ڪتاب:

1. سنڌي شاعري فن کان فڪر تائين ڊاڪٽر عبدالوحيد جتوئي
2. سنڌ جي ادبي تاريخ - ٻه ڀاڱا خانبهادر محمد صديق ميمڻ انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي ڄامشورو 2002ع
3. سنڌي ادب جي تاريخ (جلد ٻيو) ڊاڪٽر عبدالجبار جوڻيجو سنڌ لئنگويج اٿارٽي، حيدرآباد، 2003ع
4. سنڌي غزل جي اوسر (جلد 2) ڊاڪٽر اياز قادري انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي، ڄامشورو 1983ع
5. تذڪره شعراءِ ٽڪڙ ڊاڪٽر اسدالله شاهه حسينيسنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1980ع
6. تذڪره شعراءِ سکر ڊاڪٽر ميمڻ عبدالجبار سنڌي سنڌي ادبي سوسائٽي، سکر 1965ع
7. سنڌي شاعريءَ تي فارسي ڊاڪٽر عبدالجبار جوڻيجو انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي، ڄامشورو، 1980ع
8. سنڌي ادب کي تاريخ ڊاڪٽر ميمڻ عبدالمجيد سنڌي انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي، ڄامشورو، 1983ع
9. ڏڪندو ڏور ٿئي عبدالقيوم صاحب سنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1995ع
10. تذڪره لطفي لطف الله بدوي آر ايڇ احمد برادر س حيدرآباد 1967ع
11. تذڪره شعراءِ ٽڪڙ اسد الله شاهه حسيني سنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1959ع
12. تذڪره شعراءِ سکر ميمڻ عبدالمجيد سنڌي عجائب اسٽور، سکر 1965ع
13. سانگي شخصيت، فن ۽ ڪلام احسان الله بدوي منصف، 1965ع
14. مهراڻ جو شاعر نمبر ايڊيٽر غلام محمد گرامي سنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1969ع
15. مهراڻ سوانح نمبر مرتب ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ سنڌي ادبي بورڊ ڄامشورو 1957ع